

**REACTIVAREA RESORTURILOR
REGIMULUI TOTALITAR ÎN
ROMÂNIA (1982-1989)**

Adrian GORUN¹

Rezumat. Linz și Stepan definesc regimurile post-totalitare ca pe o varietate a regimurilor autoritare. Această demers ilustrează în primul rând faptul că ei nu percep static regimurile totalitare, acceptând ideea producerii în interiorul acestor regimuri a unor mutații, chiar semnificative în unele situații. Prin urmare, deși regimurile post-totalitare sunt considerate varietate a regimurilor autoritare, ele nu sunt manifestări politice fără nicio legătură cu originea lor, totalitarismul. În lucrarea de față vom examina caracteristicile totalitarismului în România, orpindu-ne cu precădere asupra totalitarismului în epoca Ceaușescu.

Cuvinte cheie: totalitarism, putere, ideologie, sistem socialist, Camarilla

Anii '80 produc mutații semnificative în resorturile regimului Ceaușescu, mutații generate de organizarea și generalizarea crizei politice, dublată de un sistem de crize cronicizate pe fondul sporirii nemulțumirilor populației (pauperizare și penurie aproape cvasi-totală) în plan intern, de amploarea unor transformări în chiar esența „lagărului” socialist, îndeosebi prin apariția *Solidarității* în Polonia și prin venirea lui Gorbaciov la putere în URSS (1985). Ceaușescu își pierduse total susținerea Occidentului (s-a ajuns până la retragerea clauzei națiunii celei mai favorizate de către SUA pentru încălcarea flagrantă și repetată a drepturilor omului), dezvăluirile din *Orizonturi roșii* făcute de Pacea contribuind decisiv la o

**COMING BACK TO THE
TOTALITARIAN REGIME IN
ROMANIA (1982-1989)**

Adrian GORUN²

Abstract. Linz and Stepan define the post-totalitarian regimes as a variety of authoritarian regimes. This approach points out first of all that they do not perceive statically the totalitarian regimes and that they embrace the idea that within these regimes sometimes significant shifts occurred. It follows that although the post-totalitarian regimes are considered a variety of authoritarian regimes, they are not political manifestations without any connection to their origin, totalitarianism.

Key-words: totalitarianism, power, ideology, socialist system, Camarilla

The 1980s yielded significant shifts within the competences of Ceausescu regime, shifts generated by the organization and generalization of the political crisis doubled by chronic crises on the background of population's discontent (poverty and quasi-total penury) internally speaking and by the amplitude of some transformations in the very essence of the socialist “camp” particularly the emergence of *Solidarity* in Poland and through Gorbaciov's coming to power in USSR (1985). Ceausescu had completely lost support of Western world (the clause of the most favoured nation had been withdrawn by USA for serious and recurrent violation of the human rights), the disclosure of Pacea in Red Horizons contributed a lot and decisively to a change of perception and attitude. At the same

---

¹ Prof. univ. dr., Universitatea “Constantin Brâncuși” din Târgu-Jiu

² Prof. PhD., “Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu

schimbare de percepție și atitudine. În același timp, măsurile draconice îndreptate împotriva propriului popor - pus în situația de a suporta integral costurile crizei generale a socialismului, dar și cheltuielile megalomane generate de politicile aberante promovate de Ceaușescu și camarila lui – au transformat atașamentul și susținerea din anii '68-75 în ură, furie, revoltă. Foamea, frigul și insecuritatea devin coordonate existențiale pentru români în timp ce resursele de hrană sunt exportate, iar investițiile aberante (Casa Poporului, Canalul Dunăre-Marea Neagră - sunt doar două exemple, dar cele mai importante) consumă aproape integral un buget și așa extrem de redus.

La starea de insecuritate a cetățenilor, Ceaușescu răspunde prin întărirea propriei securități. Vulnerabilitățile reprezentau premise potențiale de cădere a liderului și regimului său. De aceea, începând cu anul 1982, Ceaușescu revine la resorturile specifice regimului totalitar comunist. El este tot mai izolat în plan extern și tot mai nesigur în exterior. Atitudinea pe care o are față de mișcarea Solidaritatea înainte de declararea legii marțiale în Polonia (1981) este una pe cât de edificatoare, pe atât de surprinzătoare în evoluția personajului. Astfel, dacă în 1968 Ceaușescu condamnă intervenția armată a unor state membre ale Tratatului de la Varșovia, la nivelul anului 1980 N. Ceaușescu este singurul conducător de stat membru al acestui bloc militar care solicită lui Leonid Ilici Brejnev (conducătorul P.C.U.S. și al statului sovietic) să organizeze și să producă o invazie armată în Polonia, în scopul suprimării Solidarității și „salvării de la pericol a sistemului socialist”. Din fericire, nimeni nu-l mai asculta, atât Ceaușescu, cât și România fiind tot mai izolați în plan internațional.

Resorturile totalitarismului la care revine regimul Ceaușescu în ultima perioadă a exercitării puterii în partid și în stat evidențiază și că reflexele staliniste au caracterizat tot timpul personajul. Cultul deșănțat și dezgustător al personalității

time the draconic provisions oriented towards the own people – thrown in the situation to meet the expenses of the socialism general crisis and also the megalomaniac expenses generated by the aberrant policies promoted by Ceausescu and his camarilla – transformed the affection and support of 68-75s into hatred, anger and rebellion. Hunger, cold and insecurity became existential coordinates for the Romanians while food resources were exported and the aberrant investments (House of People, Danube-Black Sea Canal – only two examples, yet the most important) wasted almost totally a already reduced budget.

To the citizens' insecurity Ceausescu answered by consolidating his own security. Vulnerabilities represented potential premises for the leader's and his regime fall. That is why, since 1982 on, Ceausescu reverted to the provinces specific to Communist totalitarian regime. Internally he was even more isolated; while abroad his situation was uncertain. His attitude toward the movement Solidarity before the martial law to be enforced in Poland (1981) was enlightening and surprising for the evolution of the personage. Whether in 1968 Ceausescu sentenced the army intervention of some states members of Warsaw Pact, at the level of 1980, N. Ceausescu was the only head of state member of this military block to require Leonid Ilici Brejnev's help (leader of CPSU and Soviet state) for organizing and yield an army invasion in Poland with the aim to suppress Solidarity and "rescuing the endangered socialist system". Fortunately nobody listened to Ceausescu anymore; Ceausescu and Romania were even more isolated internationally speaking.

The provinces of totalitarianism to which Ceausescu reverted in the last period when he exerted his power in the state and party, emphasized that the Stalinist shades had characterized the personage all this time. Indecent and disgusting cult of personality reached maximum quotas, the brutal interventions on the proletarians in Jiu Valley (1977), Motru (1981), and Brasov (1986) fully

atinsese cote paroxistice, intervențiile brutale asupra protestatarilor din Valea Jiului (1977), Motru (1981), Brașov (1986) exprimând pe deplin asemenea reflexe. În societatea românească Ceaușescu produsese o serie de mutații sau continuase mutațiile realizate de predecesorul lui, cu urmări extrem de grave precum:

- continuarea distrugerii structurilor sociale tradiționale;
- continuarea și accentuarea acțiunilor orientate spre dezagregarea acelor tradiții care aveau ca efect menținerea unei relative sfere de neingerință (biserica, satul tradițional, artefactele, relațiile specifice micii economii de piață asociațiile profesionale, meseriile tradiționale etc.);
- transformarea „poporului” (ca ansamblu concret de indivizi și de grupuri, de familii și sociabilități) în *mase* de indivizi amorfi, atomizați și înstrăinați.

România, ca și Germania de dinainte de nazism, este supusă *dezrădăcinării* și *dezolării*, iar stalinismul promovat de Gheorghe Gheorghiu-Dej până în 1965 și ceaușismul de după 1971, întocmai precum nazismul și totalitarismul comunist sovietic furnizează o coerență iluzorie unor mase dispuse să-și sacrifice demnitatea în schimbul încorporării în sistem. O încorporare aparent lipsită de griji, cu o aparentă garanție a securității individuale și securității familiei realizată în numele unui ideal colectiv propus și promovat de lider.

Astfel, Ceaușescu nu renunțase niciodată la unele din resorturile totalitarismului pe care le distinge Hannah Ardent. Unele dintre ele sunt invocate permanent, în scopul demonstrării continuității propriului regim, altele sunt resuscitate cu diferite ocazii, funcție de context. Așa se face că *înscrierea în necesitatea istorică* este resortul cultivat permanent de Ceaușescu, atât în perioada regimului *post-totalitar inițial* (de sorginte autoritară), cât mai ales în perioada sultanismului și revenirii la regimul totalitar-comunist. Invocarea înscrierii în necesitatea

expressed this shades. Within the Romanian society, Ceausescu yielded a series of shifts or carried on with them accomplished by his predecessor bearing serious consequences as:

- Carrying on the destructions of traditional social structures;
- Carrying on and emphasizing the actions oriented towards dissipation of those traditions meant to maintain a certain degree of non-encroachment (church, traditional village, artefacts, relations specific to small market economy, professional associations, traditional crafts etc.);
- Changing the “people” (from a concrete assembly of individuals and groups, families and societies) to masses of amorphous individuals, atomized and alien.

Romania just like Germany before Nazi regime was subject to be uprooted and desolated

whereas the Stalinism promoted by Gheorghe Gheorghiu-Dej till 1965 and Ceausescu regime after 1971, just like Nazi and Soviet Communist totalitarianism furnish an illusory coherence to masses willing to sacrifice their dignity in exchange for inclusion into the system. An inclusion apparently careless, apparently guarantying the individual security and family security accomplished on behalf of an ideal collective proposed and promoted by the leader.

Thus, Ceausescu had never given up some of totalitarianism provinces which Hannah Arendt distinguishes. Some of them were permanently invoked with the aim of showing continuity of his regime, other were revived on different occasions varying with the context. So it came about that *inclusion within the historic necessity* is the province permanently cultivated by Ceausescu both in the period of *initial post-totalitarianism* (of authoritarian origin) and especially in the period of Sultanism and reverting to totalitarian-Communist regime. Invocation of inclusion into a historic necessity was justified and mobilizing.

istorică este justificativă și mobilizatoare.

Distincția introdusă de H. Arendt între *regimul totalitar* și *regimul arbitrar* prin *punerea în discuție a atitudinii față de legea fundamentală* este cât se poate de valabilă și pentru N. Ceaușescu și regimul lui. Întocmai ca regimul nazist și stalinist, regimul Ceaușescu *pare arbitrar* din perspectiva juridică asupra respectării dispozițiilor normative, constituțiile lui Ceaușescu - ca și constituția stalinistă din 1963 - având un pur caracter normativ, permit încălcarea abuzivă de către statul totalitar a drepturilor și libertăților proclamate. Aceasta nu înseamnă că ceaușismul (ca de altfel nazismul și stalinismul) - ca regim autoritar sau totalitar se circumscrie *arbitrariului*, că nu se ghidează după legi preexistente. Pentru Hitler, asemenea legi au fost *legile biologice ale naturii*, pentru regimurile de sorginte comuniste (inclusiv, deci, pentru ceaușism), aceste legi sunt *legile sociale ale istorie*. Excepționalul tablou introdus de H. Arendt îl include perfect și pe Ceaușescu: „Spre deosebire de Nero care cânta din liră în timp ce Roma ardea, Hitler și Stalin sunt agenții supremi ai unei necesități istorice, arogându-și privilegiul inițial de a traduce în practică această necesitate istorică. Führerul are ca misiune interpretarea legilor naturii din care deduce ce este bun și sănătos pentru poporul german; Stalin, în schimb, interpretează legile istoriei și, pornind de la ele, elaborează reguli de acțiune aplicabile imediat societății sovietice și mișcării comuniste internaționale”¹.

Ceaușescu, după cum se poate observa, nu este nici pe departe original. El contestă și, aparent, repudiază și alungă orice fărâmbă de *sacru* pe care o conține orice putere în mod immanent, și - desacralizând propagandistic divinitatea, prin procedee dolosive prezente anterior, „sacralizează” trecutul glorios, autodeclarându-se continuatorul unor iluștri înaintași. Acțiunile unor personaje intrate în istorie cu aură legendară (Burebista, Decebal, Traian,

The distinction introduced by H. Arendt between *totalitarian regime and arbitrary regime* by *bringing forward the attitude towards the fundamental law* is as valid as possible in Ceausescu's case and his regime. Just like the Nazi and Stalinist regimes, Ceausescu regime *seemed arbitrary* from the juridical perspective on obeying the normative provisions, Ceausescu's constitutions – just as Stalinist constitution in 1963 – having a merely normative character enabled the abusive violation of the proclaimed rights and freedoms. This does not mean that Ceausescu regime (like Nazi and Stalinist regimes) – as authoritarian regime was circumscribed to *arbitrary*, that it did not follow the pre-existent laws. As for Hitler, such laws were the *natural biological ones* and for the regimes of Communist origin (Ceausescu regime included), these laws are *the social laws of history*. The exceptional picture described by Arendt includes also Ceausescu: “Unlike Nero who played the harp while Rome was burning, Hitler and Stalin are supreme agents of a historic necessity, assuming the initial privilege to translate into practice this historic necessity. The Fuhrer had the historic mission to interpret the natural laws of what he only inferred what was right and healthy for the German people; instead Stalin interpreted the historic laws and from them he framed rules of actions applicable immediately to the Soviet society and international Communist movement”³.

As we can see, Ceausescu is by no means original. He blamed and apparently repudiated and banished any form of *sacred* which any power immanently consists of and – by emptying divinity from sacred as a propaganda, through delusive procedure previously present, “stated the glorious past sacred”, self-stating the continuer of outstanding forefathers. The actions of some characters entered the history with legendary aura (Burebista, Decebalus, Trajan, Stephan the Great, Michael the Brave, Tudor Vladimirescu and the 1848 revolutionists, Horea and others) – actions circumscribed to

Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Tudor Vladimirescu, pleiada revoluționarilor de la 1848, Horea ș.a.) - acțiuni circumscrise idealului revoluționar și național pe care Ceaușescu îl deservește - sunt prezentate ca fiind înscrise pe linia unei necesități istorice, o necesitate dezirabilă, concentrată în legile istoriei. N. Ceaușescu este personajul care traduce în fapt oracolul, el îi pune în mișcare mecanismele, el teoretizează căile, el îi propagă dimensiunile la nivelul maselor, el conduce masele ca, sub mărirea-i cârmuire, să transpună în fapt legile istoriei. Ceaușescu devine, paradoxal, făptuitor de istorie. Paradoxul este conținut de însăși esența procesului teoretizat de „singura concepție științifică despre lume și viață”: dacă mersul istoriei omenirii spre comunism este unul *inevitabil* (ca înscriere în necesitatea istorică, necesitate fenomenalizată prin legile istoriei, legi obiective, imanente „progresului istoric”), atunci cum se mai justifică rolul de vizionar, dar mai ales de conducător care înfăptuiește istoria pentru Ceaușescu? Mai clar, dacă mersul istoriei este unul univoc, eminent necesar și eminent inevitabil, în ce măsură mai poate fi el generat sau chiar influențat de un personaj precum Ceaușescu?

Întrebarea este nu doar retorică, ci și logică:

La nivelul anului 1980 amenințarea totalitarismului - ca regim la care se revine - devine din ce în ce mai mult o realitate. Amenințarea revenirii la totalitarism în România devine o realitate în momentul în care - întocmai precum la predecesorii comuniști sau la Hitler - o „viziune milenaristă asupra istoriei e asociată cu voința de a transforma radical ordinea socială” cum concluzionează H. Arendt. Ceaușescu contestă prorociile, dar se comportă precum prorocii, repudiază pe Dumnezeu, dar se vede un Dumnezeu al propriului popor (în multe situații, al lumii). Paroxismul lui Ceaușescu este prezentat de nomenclatură „contribuție creatoare”, „concepție științifică”, viziune milenară,

the revolutionary and national ideal which Ceausescu serves – are presented as revolving around the historic necessity, a desirable necessity focused on historic laws. N. Ceausescu is the character that translates into practice the oracle, he put its mechanisms into motion, he theorized the modalities, he propagated the dimensions to the level of masses, he led the masses in such a way that under its great leadership to transpose the historic laws into facts. Paradoxically, Ceausescu became the doer of history. The paradox lies in the very essence of the theorized process by “the sole scientific conception on world and life”: whether the course of humankind history towards Communism is an *inevitable* one (circumscribed into the historic necessity, transformed into a phenomenon through the objective laws of history immanent to the “historic progress”) then how is the role of visionary justified, but most of all that of leader accomplishing the history for Ceausescu? To be more specific, whether the course of history is univocal, highly necessary and highly inevitable, to what extent can it be generated and even influenced by a character such as Ceausescu?

The question is not only rhetoric but also logical:

At the level of 1980 the threat of totalitarianism – as a regime to which they revert to – became more and more a reality. The threat of reverting to totalitarianism became a reality the moment in which – just as in the case of communist predecessors or Hitler – “a millenary vision on history is associated to the will of radically transforming the social order” as H. Arendt concluded. Ceausescu blamed fortunetelling, but acted like one; he repudiated God, yet viewed himself like the god of his people (in many situations of the world itself). Ceausescu’s paroxysm was presented by nomenclature, “creative contribution”, “scientific conception”, millenary vision, historic clairvoyance. He was not aware of any limit; he reutilized one of Marx’s theses upon

clarviziune istorică. El nu-și conștientizează nici o limită: el repune în politică una din Tezele lui Marx asupra lui L. Feuerbach (aceea că „Filosofii n-au făcut altceva decât să interpreteze lumea în diferite moduri. Important este, însă, a o schimba!”) și își arogă acest rol. Acela *de a transforma el însuși lumea*, acela de a fi artizanul și constructorul unei „noi ordini economice și politice internaționale”. El „făurește omul nou, constructor conștient și devotat al socialismului și comunismului”, el - exprimându-și viziunea milenaristă asupra istoriei - prezintă mersul istoriei ca mers inevitabil, necesar - obiectiv - către victoria deplină și totală a comunismului în lume. Și acționează sau mimează că acționează în conformitate cu acest mers inevitabil. Prin urmare, resortul totalitarismului circumscris înscrierii în necesitatea istorică însoțește regimul Ceaușescu pe întregul lui parcurs și capătă intensități maxime după anul 1981.

Omniprezența ideologiei este resortul care se fenomenalizează prin accente diferențiate, funcție de etapele pe care le-am prezentat. Suportul lui ideologic este unul hibridat, ceaușismul însuși fiind un hibrid în care ideologia marxist-leninistă se contopește (pentru început, nefiresc dacă avem în vedere ideile internaționalismului proletar) cu național-comunismul.

Suportul ideologic hibrid al ceaușismului parcurge etapele regimului pe care-l susține; el este contextual, manifestându-se mai relaxat în anii 1965-1970, în ascensiune în perioada sultanismului și construcției cultului personalității și într-o evoluție obligatorie către o administrație coercitivă după ce cucerește total puterea în stat (momentul în care Ștefan Voitec – liderul contestat al mișcării socialiste tradiționale din România, cel care a trădat gruparea Titel Petrescu, fragmentând PSDMR-ul înființat încă din 1983, dând legitimitate partidului comunist prin fuziunea pe care o realizează - îi înmânează sceptrul și tricolorul, simbolurile puterii președințiale), devenind liderul

Feuerbach (that “Philosophers had done other than interpreting the world in different modalities; it is more important though to change it ;”) and assumed this role: that of *transforming the world himself*, that of being the artisan and builder of a “new international economic and political order”. He “built the new man, a devoted and aware builder of socialism and communism” and expressing the millenary vision upon history – he presents the course of history as inevitable, necessary – objective – towards the thorough and total victory of communism in the world; and acted or pretended he acted in conformity with this inevitable course. Consequently, the competence of totalitarianism revolving around inclusion within a historic necessity accompanied Ceausescu regime along its entire course and gained maximum intensities after 1981.

The omnipresence of ideology is the competence that became a phenomenon through different emphases depending on the stages we enumerated. Its ideological support is a hybrid one, Ceausescu regime being a hybrid in which Marxist-Leninist ideology is joined (at the beginning unusual if we take into account the ideas of proletarian internationalism) with national-communism.

The hybrid ideological support of Ceausescu regime went through the stages of the regime it upholds; contextually it manifested more relaxed during the period 1965-1970, in full ascent in Sultanism period and building the cult of personality and in a compulsorily evolution towards a coercive administration after he totally gained the power in the state (the moment when Ștefan Voitec – the blamed leader of the traditional socialist movement in Romania, the one who betrayed Titel Petrescu group, dividing RWSDP established in 1983, giving legitimacy to the communist party through the merging he accomplished – he handed the sceptre and tri-colour to Ceausescu, the symbols of presidential power), he became the maximum leader, the absolute leader of Romania. Ceausescu had all the key factors of

maxim, liderul absolut al României. Ceaușescu are toate pârgurile puterii; el este secretarul general al partidului unic (încă de la congresul al IX-lea, prin transformarea funcției de prim-secretar al comitetului central în secretar general al partidului, autoritatea lui Ceaușescu în partid devine totală), președintele republicii (șeful statului) și comandantul suprem al armatei.

În privința omnipotenței ideologiei, conchidem că însăși constituțiile din epoca Ceaușescu decretează calitatea de forță politică conducătoare în România a partidului comunist. Conducătoare, ca de altfel, și unica forță politică. Ceaușescu n-a fost nici marxist, nici leninist, nici maoist, titoist sau castrit, ci a preluat din fiecare câte ceva, hibridându-și propriul suport ideologic.

Remodelarea societății este și el resortul pe care Ceaușescu îl cultivă aproape pe întreaga perioadă în care s-a aflat la putere. Cu intensități maxime după 1980, cu anumite refluxuri în perioada în care pregătește starea de spirit (în plan intern și internațional) care să conducă la percepția unui *alter-ego* în raporturile cu predecesorul său.

În momentul preluării puterii regimul *identifică totalitarismul cu dominația absolută a statului asupra societății* (statul de dictatură a proletariatului, decretat ca stat al fostei majorități exploatate orientat către distrugerea fostei minorități exploatatoare). Aspecte precum destructurarea societății civile, anularea totală a controlului social asupra puterii etatice, denunțarea și dezagregarea politicului ș.a. caracterizează procesul de remodelare a societății românești între 1945-1964. Clasele „exploatoare”, „mașina de stat burghezo-moșierească”, partidele istorice, instituția monarhiei, proprietatea privată în mare parte ș.a. fuseseră „sfărâmate” și distruse de statul dictaturii proletariatului. Inclusiv *structurile de încadrare statală tradițională* despre care vorbește Arendt sunt „remodelate”. Ceaușescu constată prăbușirea oricărui pilon ce-l putea legitima și acționează și prin alte

power; he was the general secretary of the unique party (since early IX Congress, by changing the prime secretary position of the central committee in general secretary of the party, Ceausescu's authority became thorough) the president of the republic (the head of state) and supreme commander of the army.

As for the ideological omnipotence, we conclude that the constitutions themselves from Ceausescu age enacted the quality of leading political force of the Communist party in Romania: leading and actually the unique political force. Ceausescu was neither Marxist, nor Maoist, Tito follower nor Castro follower but took over something from each of them, thus hybridizing his ideological backing.

Reshaping society is also the province which Ceausescu had cultivated for almost the entire period in which he held the power, with maximum intensities after 1980, with certain flows in the period when he prepared the spirit (both internally and internationally) to lead to the alter-ego perception in his relations with his predecessor.

The moment of taking over the power, the *regime is identified with totalitarianism with absolute domination of the state over the society* (the dictatorship state of the proletariat, enacted as state of the former majority exploited oriented towards destruction of the former exploiting minority). Aspects as de-structuring of civil society, total annulment of social control upon the state control, denunciation and disaggregation of the politics and so on characterized the process of re-shaping of the Romanian society among 1945-1964. The “exploiting classes”, “the bourgeois-gentry state machine”, historic parties, monarchy institution, private property to a great extent and others were “shattered” and destroyed by the dictatorship state of proletarians. The structures of state inclusion structures inclusively upon which Arendt speaks are “reshaped”. Ceausescu noticed the clash of any pillar which could legitimate him and acted through other means for re-shaping

mecanisme de remodelare a societății, mecanisme prin care-și asigură sprijinul intern.

El decretează forme de pluralism (organisme sociale, asociații profesionale, mandatariatul ș.a.) prin care reușește să cultive iluzia refacerii societății civile. Statul de dictatură a proletariatului este prezentat propagandistic a-și fi încheiat „misiunea istorică”, fiind înlocuit cu „statul democrației socialiste”, ideea luptei de clasă este abandonată o vreme (se reia cu înverșunare după 1980). Cert este însă că în anii 1982-1989 dominația absolută a statului asupra societății revine la cote și parametri specifici regimului totalitar. Mecanismul indestructibil: liber - partid unic - stat devine absolut dominator (lozinca „Partidul - Ceaușescu - România” este cât se poate de ilustrativă din acest punct de vedere).

În sfârșit, *dominația*, ca resort al totalitarismului descris de H. Arendt este și ea coordonată pe care o avem în vedere în analiza regimului Ceaușescu.

Regimul Gheorghe Gheorghiu-Dej și-a promovat pe față intoleranța față de orice autonomie, negând orice formă de pluralism. Aplicând o logică a atomizării fără fisură, Dej a reușit disoluția oricărui spațiu public sau privat distrugând metodic parlamentul, partidele, sindicatele, bisericile, asociațiile et., adică toate structurile susceptibile a face o diferență, a introduce un sâmbure de diversitate în monopolul ideologiei coercitive. Dominația îmbrăca, astfel, forma clasică a dominației totale; puterea comunistă *tinde și reușește* în anii '50 în România *să se asimileze cu societatea*, să facă să existe o *identitate* între *Șef, Putere și Popor* cum afirmă Arendt în analizele destinate nazismului. Această identitate este reactualizată de Ceaușescu. Îndeosebi începând cu anul 1974. Dinamica sistemului totalitar impus de Gheorghiu-Dej este reflectată fidel de epurările de tip stalinist, epurări declanșate în momentul în care puterea dictatorului nu se mai simte amenințată, când teroarea a devenit totală,

the society, means intended to enable his internal support.

He enacted pluralism forms (social organisms, professional associations, authorized agents etc.) through which he succeeded to cultivate the illusion of civil society restoration. The dictatorship state of the proletariat was presented as propaganda to complete its “historic mission”, being replaced with “socialist democracy state” while the idea of class struggle had been abandoned for a while (and was fiercely reiterated after 1980). What is certain is that during 1982-1989, the absolute domination of the state upon society returned to quotas and parameters specific to totalitarian regime. The indestructible mechanism: leader-unique party-state became absolutely dominant (the slogan “Party – Ceausescu – Romania” is as illustrative as possible from this point of view).

Finally *domination* as province of the totalitarianism as described by H. Arendt is also the coordinate which we have in view in analyzing Ceausescu regime. The regime Gheorghe Gheorghiu-Dej promoted openly the intolerance towards any anatomy, denying any form of pluralism. By applying logic of flawless atomization, Dej succeeded the dissolution of any public or private space, methodically destroying the parliament, parties, trade unions, churches, associations etc., namely all the institutions susceptible to make a difference, of introducing a bit of diversity in the monopoly of coercive ideology. The domination thus embraced a classic form of thorough domination; communist power *tended and succeeded* in Romania of 50s of the last century *to be assimilated into society*, to make possible the existence of an identity among *Head of State, Power and People*, as Arendt stated in her analyses on Nazi regime. It is precisely this identity that was revived by Ceausescu, particularly as early as 1974. The dynamics of the totalitarian system imposed by Gheorghe Gheorghiu-Dej is accurately reflected by the purge of Stalinist type, purge triggered the

independentă față de orice opoziție. Închisorile comuniste își dovedeau exemplaritatea. Practic, cum susține Arendt, dominația *dictatorului* devine totală atunci când nimeni nu i se mai opune. După suprimarea opozanților din afara partidului și a opozanților din propriul partid, dominația lui Gheorghiu-Dej devine totală. Exponent al totalitarismului de tip stalinist, Gheorghe Gheorghiu-Dej are aceeași *capacitate diabolică* - aceea de a *reinventa permanent dușmani*, de a *crea vinovați* și de a-i extermina. Remarca lui Baudouin: „Revoluția - atunci când se suprapune cu un proiect totalitar, face mai mult decât să-și devoreze copiii”² i se potrivește perfect lui Gheorghiu-Dej.

Vocația puterii totalitare - aceea de a încerca să reducă gândirea, discursul public, la interesele sale – reprezintă și pentru Ceaușescu – în ultimii ani de exercitare a rolurilor (1982-1989) – o realitate. El pornește o veritabilă ofensivă împotriva propriului popor, reîntărind și reinventând aparatul de stat eminentemente coercitiv, invocând agenturi străine cu rol destabilizator, inventând „dușmani ai poporului” (pe care nu-i mai suprimă fizic, ci psihic, decretându-i bolnavi psihic), reclamând revenirea la vigilența și lupta de clasă (care „nu s-a încheiat”). Întunericul din case este completat cu întunecarea permanentă a rațiunii, „făurirea omului nou” reprezentând și ea un ideal. După o perioadă în care însuși Ceaușescu s-a dezis de practicile totalitarismului stalinist, utilizând arhitectura politico-administrativă pe care și-a construit propriul regim, conducătorul României își revendică puterea absolută, o putere ce se *reasimilează* cu societatea. Prin atingerea din nou a identității între Șef, Putere și Popor, Ceaușescu reinstalează regimul totalitar comunist în România. Un regim care, deși nu mai are forța de a cultiva teroarea la intensitatea anilor '50, răspunde tipului de totalitarism prin resorturile lui intime. El sfârșește în 22 decembrie 1989, prăbușindu-se cu o rapiditate inimaginabilă.

moment when the dictator's power was not threatened anymore, when terror had become thoroughly independent from the opponents. The Stalinist prisons proved exemplar. In practice as Arendt ascertains, the dictatorial *domination* becomes total when nobody opposes it. After the opponents outside the party and inside the party were eliminated, Gheorghe Gheorghiu-Dej's domination became total. As an exponent of the Stalinist totalitarianism, Gheorghe Gheorghiu-Dej had the same *devilish capacity to permanently reinvent enemies* and of creating culprits and exterminating them. Baudouin's remark: “When it overlays a totalitarian project, revolution does much more than devouring its children”⁴ suits perfectly to Gheorghe Gheorghiu-Dej.

The vocation of totalitarian power – that of diminishing thought and public speech to its interests – represented for Ceausescu, too – in the last years when he exerted his power (1982-1989) – a reality. He initiated a real offensive against his people, re-strengthening and reinventing the state apparatus highly coercive, invoking foreign agents with destabilizing role, inventing “enemies of the people” (which he did not suppress physically, but psychologically, enacting them mentally ill), claiming that vigilance and class struggle had been retaken (which was not over yet). The dark in the houses was completed with the permanent dimming of the reason; “building the new man” became also an ideal. After a period when Ceausescu himself denied the Stalinist totalitarianism practices, by utilizing the political-administrative architecture which his regime built, Romania's leader claim the absolute power, a power re-assimilated with society. By again reaching the identity among Head of State, Power and People, Ceausescu re-established totalitarian Communist regime in Romania; a regime which although it did not have the strength to cultivate terror at the intensity of 50s, answers to the types of totalitarianism through its intimate provinces. On 22 December 1989, he ended up his life;

Lăsând loc cărui tip de regim? O întrebare la care vom răspunde în spații largi într-o lucrare separată.

he collapsed with an unimaginable rapidity. Leaving room to what kind of regime? This is a question that will be answered in detail in a separate study.

BIBLIOGRAFIE:

1. Baudouin, J., *Introducere in Sociologia Politica*, Editura Amarcord, Timisoara, 1999
2. Dallin A. Si W.G. Breslauer, *Political Terror in Communist Systems*, Stanford, Stanford University Press, 1970
3. Gorun, Adrian, *Teorie Politica, Concepte Fundamentale si Fenomene Politice*, Presa Universitara Clujeana, Cluj-Napoca, 2003
4. Teodorescu, Gh., *Putere, Autoritate Si Comunicare Politica*, Editura Nemira, Bucuresti, 2000

BIBLIOGRAPHY:

1. Baudouin, J., *Introducere in Sociologia Politica*, Editura Amarcord, Timisoara, 1999
2. Dallin A., W.G. Breslauer, *Political Terror in Communist Systems*, Stanford, Stanford University Press, 1970
3. Gorun, Adrian, *Teorie Politica, Concepte Fundamentale si Fenomene Politice*, Presa Universitara Clujeana, Cluj-Napoca, 2003
4. Teodorescu, Gh., *Putere, Autoritate Si Comunicare Politica*, Editura Nemira, Bucuresti, 2000

---

¹ Jean Baudouin, *op.cit.* pg.161. Aici, punctul de vedere exprimat de Arendt se întâlnește cu cel exprimat de Karl Popper care vede „germenele privilegiat al totalitarismului” în fuziunea dintre istoricism și utopie

² J. Baudouin, *op. cit.* p. 163

³ Jean Baudouin, *Introducere in Sociologia Politica*, Editura Amarcord, Timisoara, 1999, p. 161; Here Arendt’s point of view meets Karl Popper’s one who views “the privileged germ of totalitarianism” within the fusion between historicism and utopia.

⁴ J. Baudouin, *op.cit.* p. 163